

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemam mesečno . . . 170
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
 Enostopna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15 "
 za trikrat . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostopna pettivrsta po 20 vin.
 == Poslano: ==
 enostopna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Pred odločitvijo na francoskem bojišču.

Na 200 km dolgi fronti, od Oise nad Parizom do vzhodne meje reke Maas, to je črta Compiegne — Rheims—Verdun, se še vedno bijejo hudi boji.

Francoske glavne sile na zahodnem krilu so napele vse moči, da bi nemško desno krilo upognile in porazile in nato zahodno od Rheimsa predrle nemško bojno črto. Ta namera Francozov se je popolnoma ponesrečila. Nemške čete so odbile francoske napade in s tem je bilo konec francoske ofenzive proti nemškemu desnemu krilu. Naloga teh nemških čet je sedaj, da zadržujejo glavno francosko moč.

V središču pri Rheimsu so Nemci zavzeli trdne pozicije in pričeli prodirati. Na levem krilu te ogromne bojne črte so pa vrše boji za Verdun, katerega Francozi trdovratno branijo. Posamezne izpade iz Verduna so nemške čete zmagovito odbile.

Vsekakor se mora priznati, da se Francozi bojujejo z velikim pogumom in da se, če so na enem mestu premagani, na drugem kraju iznova postavijo v boj proti sovražniku. Ali ob železni stanovitnosti, ob hrabrosti in navdušenju nemške armade se je sedaj zlomila odporna sila tudi francoske glavne moči, ki se sedaj bliža svoji usodi. Tehtnica se vedno bolj nagiba v korist Nemcem. Težak poraz, kateri je zadal Francoze južno od Noyona, že kaže, kako se bodo ti boji končali.

Francozi so že sami pričeli obupavati nad ugodnim izidom te bitke. List »Temps« piše: »Ne smemo misliti, da je z umikanjem Nemcev vse odloženo. Nemci bodo nadaljevali boj do zadnjega moža. Pri vsem tem imajo pa Nemci ugodnost, da se umikajo proti lastnim mejam, kjer bodo dobili sveže čete in pa dovolj živeža. Naše čete pa morajo slediti Nemcem na ozemlju, katero so same opustošile, da bi otežkočile nemško prodiranje in Nemci bodo ta opustošenja in posebno razdiranje železniških prog samoobsebi umevno nadaljevali. Poleg tega so pa naše čete popolnoma utrujene po 20dnevem korakanju in boju. Ne smemo si tedaj delati prevelikih iluzij o bojih, ki nas še čakajo.«

Po poročilih iz Pariza celo francoski častniki priznavajo, da so sedanje pozicije nemških čet izredno ugodne.

Nemci imajo za hrbtom železniško omrežje in mnogo dobrih potov, po katerih lahko hitro dobivajo živež, municijo in nove čete.

× × ×

Berolin, 20. septembra. Iz velikega glavnega stana se poroča: **Položaj na zahodnem bojišču v snlošnem neizmenjen.** Na celi bojni črti je angleško-francoska armada potisnjena v defenzivo. Napad na močne, deloma na mnogih črtah zaporedoma utrine pozicije more le počasi napredovati. Priprave za napad na utrjeno črto južno od Verduna so končane. V Alzaciji stoji naše čete ob meji francoskim silam čisto blizu nasproti.

× × ×

Berolin, 21. septembra. (Kor. ur.) Veliki glavni stan poroča: Pri napadu na francosko-angleško armado so na posameznih mestih nemške sile napredovale. Rheims leži v francoski bojni črti. Prisiljeni, da odgovorimo na ogent. obžalujemo, da prvi mesto vsled tega škoda. Naročilo se je, naj se katedrala kolikor mogoče varuje. — V srednjih Vogezih je bil na Dononu pri Senones in Saales odbit napad francoskih čet. (Donon je del Vogezev. Senones in Saales sta kraja ob gornje-alzacijski meji, in sicer leži Senones na francoskem, Saales pa na nemškem ozemlju.)

× × ×

PARIZ PRED OBLEGANJEM.

Nad Parizom zopet krožijo nemški rakoplovi. Dne 15. septembra so se pojavili trije rakoplovi in metali v mesto bombe. Francozi so streljali nanje iz strojnih pušk, pa jih niso poškodovali, ker so bili ves tisoč metrov visoko. Več ljudi je bilo od bomb težko ranjenih in ubitih.

V Parizu postaja resno, tako da ni priporočljivo ostati v mestu. Nevarnost je velika, ker bodo Nemci mesto brezobzirno bombardirali, in sicer s svojimi 42 cm topovi, ki so utrdili pri Lüttichu napravili tako velikansko škodo. Večina dopisnikov inozemskih listov je Pariz zapustilo, vsaj za nekaj časa, da počakajo, kako se bodo razvili dogodki.

ZVEZA PARIZ — MILAN PRETRGANA.

Milan, 20. septembra. Brzojavna zveza s Parizom je od srede pretrgana. Vsa pariška poročila prihajajo iz Bordeauxa. Tudi vsa pošta iz srednje Francoske je izostala.

MINISTRSKI PREDSEDNIK VIVIANI V PARIZU.

Rim, 20. septembra. Francoski ministrski predsednik Viviani je došel v spremstvu državnega podtajnika Etiennea v Pariz in imel večurni pogovor z mestnim poveljnikom generalom Gallieni in z županom. Sodi se, da se je razgovor tikel obrambe Pariza, ker nameravajo ministrskemu svetu še enkrat predložiti vprašanje, naj se li Pariz brani ali pa proglasi za odprto mesto. Viviani je nato zopet odpotoval v Bordeaux.

VPOKLICANJE VSEH FRANCOZOV IZ INOZEMSTVA.

Rim, 21. septembra. Francoski poslanik je z lepaki razplasil, da se morajo vsi Francozi do 48. leta vrniti v domovino.

FRANCOSKA NASILJA V ZGORNJI ALZACIJI.

Strassburg, 20. septembra. »Strassburger Post« poroča iz Münstra v Zgor. Alzaciji z dne 17. t. m.: Kljub protestu prebivalstva nadaljujejo Francozi z zapiranjem nedolžnih duhovnikov ter so zaprli tudi župana v Metzeralu, kakor tudi deželnega poslanca Immer, prej so pa že zaprli Immerjeva sinova. Nadaljnje aretacije so se izvršile v Wasserburgu.

× × ×

V BRUSLJU

se nemški vojaki prosto sprehajajo in Bruselci niti ne čutijo, da so njih gospodarji Nemci. Nemci celo trde, da letajo Bruselčani z belgijskimi znaki okoli. Izdanih strojih predpisov se sami najstrožje drže. V lokalih se ne smejo točiti alkoholne pijače. V nekem najbolj obiskanem lokalu je neki nemški general zahteval konjak h kavi. Natakari izgine, a se čez nekaj časa vrne in »diplomatično« pove, da ne sme dati nobenih alkoholnih pijač, ker je to nemški guverner prepovedal. General je prestrašenega natakarija smehljaše pomiril z besedami: »Če ne gre, pa ne gre. Neprijetnosti vam nočem delati.«

NEMŠKE ODREDBE V BRUSLJU.

Bruselj, 19. septembra. Bruseljski vojaški guverner je dal nabiti oklic, v katerem poziva prebivalstvo, naj sna-

me belgijske zastave, ki jih nemške čete smatrajo za provokacijo ter se je pripetilo že več neljubih nastopov.

Berolin, 20. septembra. Wolffov urad poroča iz Bruslja 19. t. m.: Danes so bile snete še zadnje belgijske zastave, ki so visele v mestu. Tozadevni ukaz guvernerske oblasti je župan Max pojasnil s posebnim oklicem. Tudi drugače so doslej naše čete s policijo, ki z njimi sodeluje, dobro izhajale, tako da se je doslej pripetilo le en napad na vojaško stražo. Dotičnega civilista je vojno sodišče obsodilo na smrt in dalo razsodbo nabiti na zidove. Trditve, da župan javno provokatorično deluje in vedoma razširja neresnična verna poročila, doslej niso dokazane. Ako se pa županu dokaže spletkarjenje proti vojni oblasti, bo takoj odstranjen.

× × ×

SIJAJEN USPEH NEMŠKEGA POSJILA.

Berolin, 21. septembra. (Kor. urad.) Izid vojnega posojila je nad vse pričakovanje sijajen. Ne glede na nekatere delne uspehe, o katerih še ni poročil, je dosedaj podpisane 126 milijarde zakladnih nakaznic in 294 milijarde državnega posojila.

× × ×

NOVA ANGLEŠKA ARMADA SKORAJ POLNOSTEVLJNA.

Berolin, 19. septembra. Iz Londona poročajo, da je nova armada, ki jo sestavlja lord Kitchener, še skoraj popolna. Prošnje za vstop v armado so zelo goste, čeprav je pritisk v nabornih uradih nekoliko pojenjal, ker so določili najmanjšo višino vojakov: 5 čevljev in 6 palcev. Lord Kitchener je sprejel tudi ponudbo otočarov ceylonskih, da vstopijo v armado.

ANGLEŠKI STRAH.

Kodanj, 20. spet. »Politiken« poroča: Bojazen pred vohunstvom je v zadnjem času zelo narasla. Mnogo Nemcev je bilo aretiranih. Nekaj je bilo po vojnem pravu ustreljenih. »Morningpost« svari na Angleškem bivajoče Nemce, naj ne dajejo povoda za sum, ker bi morali potem tudi nedolžni trpeti. — Boje se napada iz zraka, zato pridno stražijo, da bi jih ne presesteli kak nemški rakoplovi ali aeroplan. Na obrežju Temse v bližini parlamenta in pri Kleopatrinem obelisku je postavljenih mnogo svetlobnih metalev, ki preiskujejo nočno nebo. Na bližnjih hotelih Cecil, Savoy in Norsel

LISTEK.

Iz vojnega poročevalskega lista.

Izvirno pismo »Slovenec«.

18. septembra.

Točno po enem mesecu našega tukajšnjega bivanja je končno prišla zaželjena rešitev: Mi gremo! Idilični mir našega »letovišča«, ki ga je vojni hrup motil le »od daleč«, ako smo pričakovali dobrih ali slabih poročil, je našel svoj zaželeni konec. Slovo od dobre kmečke družine, kjer so me imeli kakor »za svojega«, mi je bilo sicer nekam težko, ker so se mi dobri, pošteni ljudje res priljubili.

Dobili smo povelje, pripraviti svoj prtljago. »Danes zvečer ob pol 6. mora biti prtljaga oddana; jutri zjutraj ob 6. uri odhod, deloma peš, deloma z železnico«, tako se glasilo kratko povelje, ki je bilo izdano ob 4. uri popoldne.

Ostajalo nam je le poldrugo uro časa za ureditev prtljage. Ljudje v kraju so vsi presenečeni in prestrašeni gledali, kako so se vlačili skupaj težki kovčki, kajti vsled našega odhoda so se bali najhujšega. Vprašanji in odgovorov ni bilo ne konca ne kraja in uporabiti smo morali vso svojo zgovornost,

da smo nekoliko potolažili neopravičeno razburjenje. »Kdaj se odpeljete?« »Kam se odpeljete?« »Ali pride za vami drugo vojaštvo?« Tako je šlo vpraševanje vse navzkriž. Bledi strah je ljudem že vsepovsod naslikal kozake; videli so jih že stati na bližnjih gorah, udrati v kraj, zažigati hiše in enake strašne podobe. Večina bi bila najraje takoj z nami odšla — prazna želja!

Ta večer je šlo vse kmalu domov, da spravi skupaj zadnje malenkosti; potem smo legli — marsikdo v strahu, da bi se zjutraj ne zbudil o pravem času.

Ob 5. uri zjutraj smo se trudni in zaspani zlezli s svojih ležišč in se podali na zbirališče. Še zadnji pozdravi — in kolona se začne počasi pomikati. Spradaj nekaj kmečkih voz, ki so jih nekateri gospodje še vendar neke izmaknili, potem pešci. Pot nikakor ni bila težavna; kljub dežju prejšnjega dne je bila cesta v izvrstnem stanju. Tako se je karavana počasi pomikala proti bližnji postaji. Nekaj trena so odpravili po drugi poti, a kljub temu nas je bila dovolj dolga vrsta, da smo med vaškim prebivalstvom, kjer smo šli skozi, vzbujali pozornost. Proti 10. uri dopoldne smo imeli kratek počitek, ki smo ga vsi — vojaki in častniki — porabili za majhen zajutrek. V vasi je bila velika gostilna, toda gostilničar-

ka, ki je imela moža v vojski, na noben način ni hotela odpreti vrat, marveč nam je kar skozi okno pomolila klobase, kruh in zanikrno vino. Zato nas je pa odškodovala neka kmetica z izvrstnim mlekom in izbornim kruhom s surovim maslom. Za vse to pa ni marala nobenega plačila ter smo ji siloma pustili nekaj desetice in kron.

Po uri hoje smo dospeli na postajo. Ravno je vozil skozi vlak z ranjenici: na debelo nastlani slami so ležali pomešani Avstrijci in Rusi. Rusi so nam dajali za cigarete spominke: svoje šilaste patrone in našive z ram, na katerih so se nahajale precej visoke številke, na eni n. pr. 327; ne vem, ali so to polkovne številke ali kaj drugega. Splošnega vtisa, ki ga napravi vlak z ranjenci, vam ne bom popisoval, ker imate v Ljubljani dovolj prilike k enakim doživljanjem.

Med tem časom je pa veselo vrelo v kotlu naše poljske kuhinje; dobili smo svojo menažo čisto po vojnem načinu in pojedli svoje obile kose mesa, ki smo jih na dali aluminijeve krožnike, ki smo jih nosili pri sebi, kjer je kdo mogel: na stopnicah, na železniški pregraji, na voze, čisto po načelu: »Postreži si sam!« Teknilo je izborno.

Med tem so počasi pripravljali naš vlak. Odhod je bil sicer določen na 2. uro popoldne, a postalo je nekoliko ka-

sno, predno je bilo vse v redu. Udobnosti smo se morali seveda odpovedati. Jaz sem si iz vsega početka poiskal svoj prostor v »salonskem« (živinskem) vozu, kjer človek ponoči lahko na dolgo in široko stegne svoje kosti. In res se nisem kesal; dve noči sem izvrstno spal, veliko bolje nego v kakem vozu prvega razreda. Za tovariša sem imel nekega poljskega legionarja, inženirja. Visoko izobražen mož mi je veliko pripovedoval o razmerah na Ruskem Poljskem; dobil sem od njega jako zanimive podatke, ki jih pa žal ne smem priobčiti. »Za pozneje« bo iz tega lep članek. Vse njegove navedbe potrjujejo staro resnico, da smo žal le prevelikokrat na krivem potu, kadar tuje razmere presojamo po pisanju časopisja. Več za enkrat ne morem povedati.

Končno nas je zgodaj zjutraj zbudil trdi klic: »Izstopiti, končna postaja!« Bila je šele 5. ura. Predno sem zapustil voz, sem imel prijetnost, da sem moral vso slamo pretresti. Med spanjem sem namreč izgubil svojo denarnico. Že me je jela oblivati kurja polt, ko sem končno le našel izgubljenico.

Naš kvartirni mojster je sijajno poskrbel za nas. Stanujemo v velikih, prostranih, čistih hotelih, kar je pač prijetna izprememba po nesnagi, ki smo jo izkušali mesec dni.

so postavljene strojne puške in havbi-
ce, da bi odvrnile eventualni napad iz
zraka.

ANGLEŽI SE BOJE NEMŠKIH MIN.

Frankobrod ob Meni, 21. septem-
bra. (Kor. urad.) Angleška admiralite-
ta je prepovedala vsem nevtralnimi ri-
biškimi ladjam, loviti ob angleški obali,
ker se boji, da ne bi te ladje pod nev-
tralno zastavo na skrivnem polagale
nemške mine.

KAKO ANGLEŽI Z NEMCI POSTO- PAJO.

Milan, 21. sept. »Secolu« brzojav-
ljajo iz Londona: Nemci, ki se jim ni
posrečilo, da bi bili Anglijo zapustili,
morajo veliko potrpeti. Banke Nemcem
nočejo izplačati šekov in drugih de-
narnih nakaznic.

ANGLEŽI SO SE ŽE JUNIJA NA VOJ- SKO PRIPRAVLJALI.

Berolin, 21. septembra. (Kor. urad.)
»Berliner Zeitung am Mittag« objavlja
iz uglednega ameriškega tednika
»The Nation« vsebino pisma, ki ga je
amerikanskemu listu »pisal 24. avgusta
njegov londonski dopisnik Towes, ki
izvaja: Od 1. avgusta nadalje, torej že
tri dni prej, predno se je napovedala
vojaka, so opazili hitre vojaške pripra-
ve. Na obrežje so transportirali voja-
ške čete, vpoklicavali so pod orožje re-
zerviste in vojaške teritorialne armade,
konje, vozove in avtomobile. Vlada je
postopala zelo hitro, tajno in z največ-
jim redom. Polagoma se izve, da so se
Angleži pričeli za vojsko pripravljati
že pred tremi meseci. Takrat so že po-
zvali pod orožje mornariške rezervne
častnike in so brodovje mobilizirali pod
pretvezo, da se kralju na čast priredi
parada vojnega brodovja. Churchill je
mobiliziral vojno brodovje po Kitch-
enerjevih spletkah, ne da bi bil ostale
ministre vprašal. Brodovje je bilo za ak-
cijo pripravljeno in pripravljeno, tako,
kakor to določajo strateški načrti ad-
miralitete in sicer predno je še Asqui-
th izročil ultimatum in je napovedal voj-
sko. Kitchener se je že prej pred več
tedni v Belgiji z belgijskim generalnim
štabom dogovoril o vseh pripravah za
izkrcanje ekspedicijskega zbora, ki je
bil že 3. ali 4. avgusta zbran v Doverju.
Po zanesljivih poročilih je stalo že 4. av-
gusta 100.000 Angležev v Belgiji.

NEVOLJA PROTI ANGLEŽEM V EGIPTU.

V Kairu so mohamedanci razburje-
ni, ker je angleški vojaški poveljnik
prepovedal vsote, ki jih mohamedanci
za svoje bogoslužje vplačujejo.

ARABCI PROTI ANGLEŽEM.

Na ukaz šerifa v Mekki se zbira
vsak dan v okolici Dezeddaha in Jam-
ba na tisoče Beduincev, da preprečijo
morebitne angleške izkrcavne poiz-
ku in da ščitijo sveta mesta mohame-
dincev. Tudi v El Arisu in v Akabi se
zbirajo Beduinci.

TUDI V MAROKU VRE.

Med domačini v francoskem Maro-
ku nevarno vre. Španski parlament je
zato na predlog zunanjega ministra do-
volil vladi izdatke za ekspedicijsko
španski Maroko.

O ANGLEŠKEM KRALJU.

Berolin, 21. septembra. (Kor. urad.)
Wolffov urad poroča: Od poučene stra-
ni izvemo, da je poročilo, da bi angle-
ški kralj Jurij pruskemu princu Hen-
riku koncem julija v Londonu izjavil,
da Angleška ne bo prišla za meč proti
Nemčiji, naj pride karkoli, neresnično.

ANGLEŽI SE BOJE NEMŠKIH MIN. ANGLEŠKI KRALJ OBISKUJE NEMŠKE VOJNE VJETNIKE.

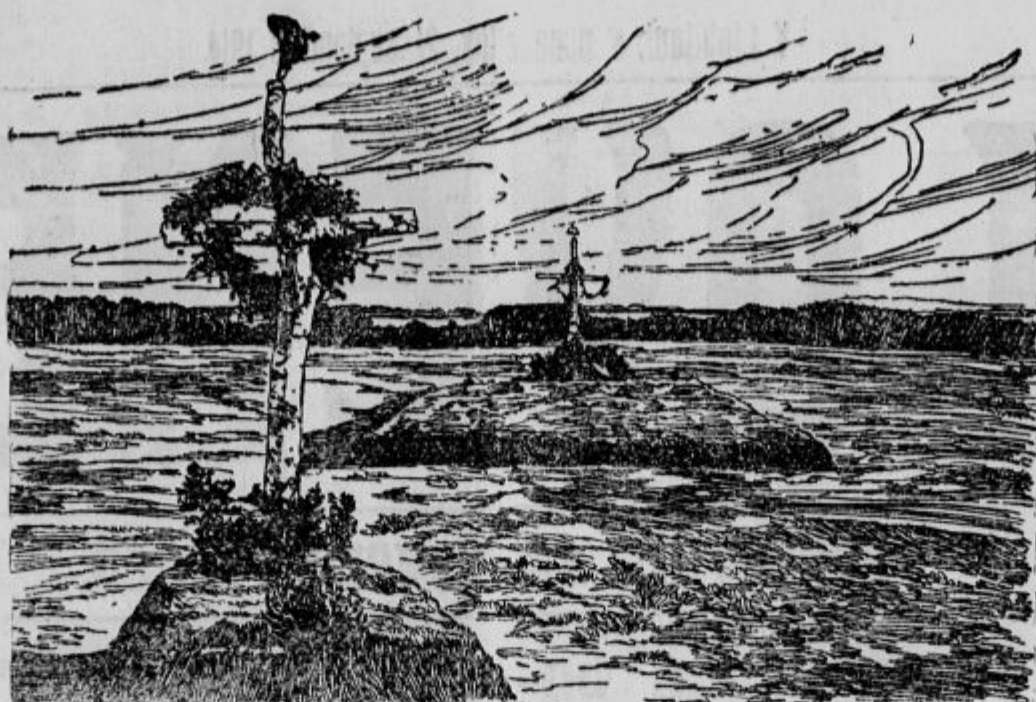
Berolin, 19. septembra. Čez Rotter-
dam poročajo iz Londona, da je angleški
kralj s kraljico in princezino Mary obiš-
kal bolnišnico Weltlew v Southamptonu,
kjer je 500 nemških vjetnikov v oskrbi.
Kralj je govoril z vjetniki nemško ter je
napram vodstvu bolnišnice izrazil željo,
da se enako postopa z nemškimi in angle-
škimi bolniki.

PRINC VALEŠKI BI ŠEL RAD V VOJSKO.

Pariz, 21. septembra. (Čez Rim.) Iz
Londona poročajo: Princ Valeški je prosil,
da bi smel spremljati ekspedicijski zbor.
Lord Kitchener je pa obvestil kralja, da
vojaška izobrazba princa še ni končana.

V ANGLIJI UGASUJEJO OBLOČNICE.

Pred dnevi se je poročalo, da so iz
strahu pred nemškimi zrakoplovi v
Londonu pogasili obločnice. Strokov-
njaki pa zagotavljajo, da bodo morali
Angleži sploh obločnice odstraniti, ker
ne bo več iz oglja narejenih karhonov,
ki jih izdelujejo izključno v Nemčiji.



Skupni grobovi padlih junakov.

Belgiji in Franciji. Karhoni izdelujejo
na Angleškem le v neki mali tovarni,
ki pa dela izključno za mornarico in
so jo podržavili. Preostane Angležem le
še uvoz iz Amerike, zato so morali raz-
svetljavo z obločnicami omejiti.

× × ×

NAČELNIK FRANCOSKEGA VOJNEGA ZRAKOPLOVSTVA PADEL.

Dunaj, 21. septembra. Šef francoskega
vojnege zrakoplovstva, general Voquez,
je padel.

NEMŠKI OKLOPNI AVTOMOBIL PRED VRATI PARIZA.

Dopisnik nekega lista poroča, da
se je pokazal dne 16. septembra zjutraj
v Marly-le-Roi pri Parizu nemški
oklopni avtomobil. Prišel je čisto blizu
francoskih postojank in je prišel na
vojaštvo močno streljati. Med pravim
dežjem francoskih krogel se je vrnil
vojni avtomobil nepoškodovan nazaj.

V Marly-le-Roi v arondisementu
Versailles na levem bregu reke Seine.
Ta kraj tvori s svojimi močnimi bate-
rijami člen zunanjih utrdb Pariza. Va-
žen je zaradi svojih vodovodnih na-
prav, katere preskrbujejo z vodo vse
okoli ležeče večje kraje, med njimi tudi
Versailles. V Marly se nahaja krasna
vila znanega pisatelja A. Dumas.

BEDA V PARIŠKI OKOLICI.

Pariz, 20. septembra. »Petit Parisien«
toži, da so rodbine pod orožje vpoklicanih
premalo preskrbljene. Za žene je določe-
no dnevno 1 in ena četrt franka, za otro-
ke pa po pol franka. V Parizu te zneske
izplačujejo, v okolici se pa nahaja cela vr-
sta mater z otroci v največjem pomanjka-
nju, ker je tam plačilo izostalo. Neka mati
s štirimi otroki je dobila malenkost v na-
turalijah. Na njeno pritožbo so ji izjavili,
da je bilo naznanjeno, da ima samo tri
otroke in da zato ne dobi nič podpore.
List odločno graja tako postopanje, ker
oče otrok tvega za domovino svoje živ-
ljenje in imetje.

UJET FRANCOSKI AVIJATIK.

Berolin, 21. sept. (Kor. urad.) Zna-
ni francoski avijatik Chevillard je bil
v višini 100 metrov obstreljen in je s
svojim aparatom padel na tla. Nemci
so ga ujeli.

× × ×

ZMAGOVITI BOJI NEMŠKE ARMADE PRED BELFORTOM.

Badenski in württembergski domo-
branci so v večdnevni boj pri Senn-
heimu odločilno zmagali. Rezervna po-

sadka iz Belforta, ki je bila v premoči,
je poražena in je morala bežati čez
Gerenhain. Sovražnik je izgubil veliko
ljudi. Boji, ki so se bili minuli teden
na črti Reiningen — Zweighausen —
Sennheim, so se bili z belfortsko po-
sadko.

× × ×

KDO BO ZMAGAL?

Angleški finančni minister Georges je
izjavil: »Prepričan sem, da bo v sedanji
vojski zmagal denar. Tisti, ki bo vrgel
zadnjih sto milijonov, bo izšel iz vojske kot
zmagovalc.« Angleži so bili doslej res
vajeni zmagovati z zahrbtnostjo, zvijačo in
denarjem. Sedaj pa govori orožje in izid
vojske bo najbrže nekoliko drugačen, ka-
kor ga žele Angleži, četudi na vseh stran-
eh podkupujejo.

× × ×

KAJ SO V FRANCIJO ODGNANE NEMKE PRETRPELE.

(Potrdil tiskovni urad c. in kr. vojnege
ministrstva in dunajsko c. kr. državno
pravdnštvo.)

Strassburg, 21. septembra. Franco-
zi so na posredovanje Nemcev izpustili
žene in otroke nemških carinskih urad-
nikov v Saalesu, ki so jih v Francijo
odgnali. Ženske so dušno še zelo potrte,
ker so veliko pretrpele. Francozi so zelo
grdo z njimi postopali. Vsled naporov
je umrl neki petletni otrok. »Strass-
burger Post« poroča, da so pri St. Dieu
srečale ženske 14 armadnih zborov. Di-
scipline pri Francozih ni bilo. Celo čast-
niki so ženske psovali. Žene so v St.
Dieu zaprli v ječe, ki so bile nepopisno
nesnažne brez vsakih higienskih pri-
prav.

× × ×

RUSIJA PREKRŠILA POGODBO S FRANCOSKO.

Pariški list »La Liberté« ostro na-
pada Rusijo, češ, da je kršila pogodbo,
ker je v interesu Srbije — da bi odvr-
nila pretečo premoč Avstro-Ogrske od
Srbije — vrgla vso svojo moč proti Av-
striji in ne proti Nemčiji, kakor je bilo
v pogodbi določeno. Na ta način se je
Nemčija lahko z vso svojo silo obrnila
proti Francoski, kar se ne bi zgodilo,
ako bi se Rusija držala pogodbe. »La
Liberté« je eno najbolj znanih šovin-
ističnih pariških glasil, ki je desetletja
z vsemi sredstvi hujskalo proti Nem-
čiji in zahtevalo revanžo za poraz leta
1870/71. Zato so gornja izvajanja tem
bolj značilna.

Z južnega bojišča.

Od srede septembra naprej prodirajo
naše čete povsod naprej v notranjo Srbijo,
položaj srbskih čet je že zelo omajan. Zad-
nje dni vjeti srbski vojaki pripovedujejo,
da niso tople hrane že od 24. avgusta na-
prej dobili. Tudi plače ne izplačujejo tako
velike, kakor je predpisana. Srbski vojaki
strašno stradajo in, kakor vjetniki trde, se
ne bodo mogli več dolgo vojskovati. Po-
ložaj označujejo sredstva, ki se jih vodstvo

srbske armade poslužuje, da zopet oživi
pogum med vojaki, ki so zaupanje izgubili.
Pri vjetnikih so našli časopise, ki so bili v
Rusiji natisnjeni in ki z največjo domisljijo
opisujejo uspehe Rusov in Francozov. V
teh listih se poroča, da se je tista timoška
divizija, ki je popolnoma uničena, združila
z Rusi na Ogrskem in da že proti Du-
naju korakata in da so Francozi že v Be-
rolin vkorakali. Avstrijske čete prepaja



Pogled na Lvov.

na vseh črtah zavest zmage in upajo, da
kmalu Srbe popolnoma premagajo. Juna-
ških činov naših čet je Srbov kar strah.
Najbolj so preplašeni, kadar naši troben-
tači zatrobijo znamenje: »Na naskoki!«

× × ×

SRBI VPOKLICALI NOVE LETNIKE POD OROŽJE.

Bukarešt, 21. septembra. Srbski
uradni list objavlja v Nišu podpisani
odlok srbskega kralja, ki poziva pod
orožje letnika 1914. in 1915.

× × ×

POROČILA IZ SRBIJE.

Zemun. Višji poveljnik srbske armade
z naslovom vojvoda je postal general Šte-
fanović, ker vojvoda Putnik vsled svoje
bolezni še vedno ne more prevzeti vod-
stva operacij. Srbske oblasti priznavajo,
da so bili Srbi in Črnogorci v zadnjih bojih
ob bosensko-hercegovski meji tepeni.

SRBSKI DVOR POBEGNIL IZ NIŠA?

Dunajski diplomatični krogi trde, da
je položaj srbskega dvora in srbske vlade
obupen in da nameravajo iz Niša pobeg-
niti. Beda, ki vlada v Nišu, je prebival-
stvo tako ogorčila, da ministri s kraljem
vred niso več varni. Niš sploh ni bil nik-
dar Karagjorgjevičev vdan. V mestu je
izbruhnila zdaj še kolera. Kralj Peter in
ministra se bodo najbrže v Užico preselili.
V Skoplje in v Bitolj v Novi Srbiji se ne
upajo, ker stanujejo tu Bolgari, Albanci in
le malo Srbov.

KRALJ PETER NAMERAVA NA DU- NAJU PROSITI ZA PREMIRJE IN SKLENITI MIR?

Zemun. Tusem so došla poročila iz
okolice srbskega kralja Petra, po kate-
rih namerava srbski kralj prositi na
Dunaju, da se mu dovoli premirje in
da naj se sklene mir. Kraljev položaj je
tak, da drugega izhoda zanj ni.

MITROVIŠKI VJETNIKI V RUMI.

V ponedeljek po uničenju srbske timo-
ške divizije so pripeljali skozi Rumo zve-
čer 5000 srbskih vjetnikov. Vojni vjetniki
so bili raztrgani, obuti v opanke ali pa
bosi. Vjetnikom je sledilo veliko voz, ki
so vozili vojni plen, med njimi 10 strojnih
pušk, ogromne množine municije, 30 voz
naloženih s srbskimi puškami in 4 srbske
topove.

SRBI OROPALI RANJENCA IN GA VRGLI V VODO.

(Od časnikarskega urada c. kr. vojnege ministrstva
in državnega pravdnika na Dunaju dovoljeno.)

Warnsdorf, 21. septembra. Na štiri-
tedenski bolniški dopust je došel neki in-
fanterist, ki pripoveduje, da se je z dru-
gimi tovariši udeležil navalna na neki grič
pri Šabcu, kjer ga je ranila šrapnela. Zra-
čen pritisk je bil, ko je šrapnela razpočila,
tako močan, da ga je precej daleč vrgel in
da je ob nekem zidu nezavesten obledel.
Druge jutro se je prebudil. Neka sanitetna
patrulja ga je izvela iz jarka, polnega
vode. Ko se je zavedel, je konstatiral, da
mu manjka 16 kron in druge vrednostne
stvari. Srbi so ga namreč oropali in ga
vrgli nato v jarek.

Izpad iz Antwerpna.

V službi »Rdečega križa« smo se s
avtomobilom vozili skozi severno Bel-
gijo. Pozno popoldne se pripeljemo v
malo mesto X.; od tu smo se namera-
vali, kakor večkrat na teden, peljati
naprej v Bruselj. A ko pridemo v po-
veljstvo, nam reko, da je izpadel so-
vražnik iz Antwerpna, da stoji na ce-
sti, ki vodi v Bruselj in da ne moremo
skozi. Ko še poizvedujemo, kakšen da
je položaj, stopi k nam neki nam znani
višji štabni zdravnik, ki nas pozove, da
naj se z njim peljemo poizvedovat.
Opoldne je že odpotoval sanitetni od-
delek, a do zdaj nismo dobili o njem
poročila.

Ko dobimo orožje, odrinemo. Rav-
na cesta, ki leži pred nami, je popolno-
ma prazna. Iz daljave čujemo, kako
grome topovi. Po desetih minutah se
pripeljemo k neki vojni straži, ki ta-
bori skrita za nekim poslopjem, njene
straže stoji skrite spredaj za drevesi s
pripravljenimi puškami in ostro pazi-
jo. Straža je že dve uri brez vsakih po-
ročil. Ko se vozimo naprej, zadenemo
na sanitetni oddelek, ki pelje tri ne-
varno ranjene vojake nazaj. Podrobnos-
ti o sovražniku tudi tu nobenih ne
izvemo.

Cisto počasi se vozimo naprej. Z
daljnogledi natančno preiskujemo
ozemlje. Ničesar ne odkrijemo. Daleč
pred nami zagledamo, da gre neki mož
čez cesto, zdaj mu sledi drugi. Ustavi-
mo se. Ali so naši ljudje ali sovražni-
kova prednja straža? Počasi se jim
bližamo. Spoznamo jih. Naši huzarji
so. Kmalu smo pri njih in izvemo, da
je na desno pred nami zavzela sovraž-
nikova artiljerija postojanko. Na od-
daljenem griču se prikaže beli dim ...
bum. Sovražnikovi topovi so 3000 me-

trov oddaljeni, a merijo na točko, ki leži na strani od nas. Kaj da obstreljujejo, ne razločimo.

Ker huzarji od ranega jutra naprej niso ničesar jedli, razdelimo med nje svoj provijant, nato se hitro nazaj peljemo. Zopet ostro opazujemo. Zdi se nam, kakor da se pomikajo na levi od nas, 1 kilometer proč, na polju črne pike. Med prepričanjem, če so to sovražni kove čete, začujemo oster kratek pok pehotnega ognja. Kar le mogoče hitro se vozimo naprej. Pripeljemo se v malo sotesko, kjer stoji ena pehotna stotnija. En oddelek se razvije in hiti do malega strelnega jarka ob cesti, ki so ga pred tedni Belgijci izkopali. Hiše ob cesti izpraznjujejo. To zahteva vojska! Žalostni prizori, a prebivalce morajo tudi v njih lastno varnost odstraniti. Moški hitro pograbi nekaj stvari in zavežejo culo, žene in otroci plakajo.

Tak, — tak, — tak, — tak se čuje rožljanje od tam; čisto enakomerno. Če zadene streljanje iz strojnih pušk naš pododelek, so izgubljeni, pravi narednik. Prijezdi pol švadrona dragoncev, ki se tudi v soteski ustavi. Patru-lje odpošiljajo po cesti naprej. Z ropotom se pripelje baterija na grič, ki leži na desni od nas; hitro pripravijo topove za streljanje, konje odvedejo nazaj; posamezni strelji že padajo, a ker se stemni umolkne streljanje.

V teh okoliščinah smo se prav dobro nastanili v lazaretu, ki se nahaja v neki stari gimnaziji. Med večerjo v ravnateljevi sobi, se poroča, da dajejo s svetilkami znamenja s stolpa sovražniku. Cerkev se obkoli; vojaki se odpošljuje v stolp. Ničesar niso našli, kar je župana najbolj razveselilo.

Komaj spimo nekaj ur, ko nas prebude. Pripeljal se je vlak ranjencev. S svojimi avtomobilmi jih pomagamo voziti v lazaret, kjer so imeli do jutra zdravniki veliko dela.

V Lyonu mrgoli Hottentotov, zamorcev iz Kongo države, Maročanov, a kdo pozna te narode, kdo jih razume...! Namerava li Francija in Anglija prirediti veliko afrikansko razstavo? »Lyon République« in drugi

za njim pišejo: Zamorce odpošljemo v ognjeno črto, da bodo sovražnika vznemirjali, ga utrudili, ga zmedli, ga trpeli. Kar se piše, verujemo. Nihče se več ne upa te vere omajati. Nihče ni srčen dovolj, ker vsak predobro ve, da mora mesto te vere nastopiti le še revolucija, prekucija vsega, kar obstoja, uničenje. Metodično se razširja najnevarnejša blaznost, ki jo izvršujejo kot zadnje rešilno sredstvo. To je medsebojno klanje z lažjo in goljufijo; edino, dolgo, strašno. Pot do resnice so si prestrigli.

Nemogoče je, da si v spominu ohranimo slike nepopisne bede. Na spanje ne misli noben človek več. Ljudje strdajo, trpe žejo, strme topo v modro nebo; dopuste, da jih potiska velikanski val sotrpinov in vojakov na stran; puste, da jih suvajo, da jih tepajo in more. Voljo do življenja so izgubili. Vprašujem se, jeli še kakšna dežela videla toliko bede v tisočletih oblekah odkar sije solnce? Ali se je že videlo kdaj toliko bede, kolikor jo je sedaj v Franciji? Ne, te bede ni nikjer mogoče prekoračiti. Vidim jo pa le v južni Franciji. Ljudje, ki dohajajo s severa, zagotavljajo, da je še čas, da se še tudi na jugu iztrežni.

Napoči oblačno, deževno jutro. Mrzel veter vleče in hitro goni oblake. Na dvorišče prijezdi podstražmojster, levo uho mu je odstreljeno. Med obvezovanjem piše poročilo, ki jo nese neki kolesar na poveljstvo. Kar zagrmí, bum, bum, čisto blizu, naša artiljerija stoji ravno pred mostom. Stečemo na boj. Pred poveljstvom stoji nekaj častnikov. Prestrašeni prebivalci blode po logu in trgovine hitro zapirajo. Začujemo močan udarec; tiči prestrašeni lete; sledi strašen molk. Sovražnikov šrapnel se je razpočil nad kolodvorom, kjer izstopajo v ojačenje doposlani vojaki iz vozov. Hitro smo z avtomobilom na kolodvoru. Primeroma je še srečno izpadlo; le kakih 10 ranjencev prepe-ljemo v lazaret. Neprestano grome zdaj naši topovi; čez pol ure se poroča, da se sovražnik hitro umika.

Okolu poldneva smo mogli svojo prekinjeno vožnjo nadaljevati.

Položaj na našem severnem bojišču.

Dunaj, 21. septembra. Vojni poročevalci lista »Morgen« poročajo, da so Rusi veliko več trpeli kot mi. O odločilnem ruskem napadu ni ničesar čuti. Rusi se zelo počasi pomikajo za našimi četami. Vse reke so narasle, zato je prehod čez nje zelo težaven.

DUNAJSKI OTROCI MOLJO ZA ZMA-GO.

Dunaj, 21. septembra. (Kor. urad.) Včeraj popoldne je bila v cerkvi sv. Stefana prošnja pobožnost vseh dunaj-skih ljudskošolskih otrok. Pridigoval je kardinal dr. Piff. Pobožnosti so se udeležili: nadvojvodinja Marija Terezi-ja in Marija Anunijata ter princeznja Elizabeta Marija Liechtenstein. Katoli-ška moška društva na Dunaju so prire-dila slovesno prošnjo procesijo iz Kani-zijeve cerkve v karmelitsko cerkev, kjer sta imela nagovor kardinal dr. Piff. in p. Abel. Slovesnost se je kon-čala s pevanjem cesarske pesmi.

RUSOM VZETA ZASTAVA.

(Od časniškega urada c. kr. vojnega ministrstva in državnega pravdnika na Dunaju dovoljeno.)

Krakov, 21. sept. 18. t. m. so peljali skozi Krakov ruske vojne ujetnike na Ogrsko; večina vojakov 5. moskovskega pešpolka. Zastavo 5. moskovskega pešpolka so vzeli Rusom vojaki kra-kovskega in wadowiczkega pešpolka.

K JUNAŠKI SMRTI POLKOVNIKA RIHARDA MAGER.

Iz Maribora se nam poroča: Pri Grodeku padli polkovnik tukajšnjega domačega polka, Rihard Mager, je pred odhodom polka izdal naslednje povelje: »Rešilna ura je odbila! Gre proti

sovražniku, ki je podal roko zavratne-mu morilcu našega prestolonaslednika, da bi uničil našo lepo domovino. Vo-jaki 47. polka! Spomnite se v tej veli-častni uri zgodovine našega staročasti-ljivega polka, spomnite se junakov pri Novari in onih v vseh drugih bitkah, v katerih se je naš polk z dvignejno za-stavo vedno zmagovito boril. Mlado moštvo 47. polka bo pokazalo, da je vredno svojih junaških prednikov in bo, kakor ti, zastavilo svojo srčno kri za cesarja in domovino. Naj bijejo va-ša srca k Bogu, vaše štajerske pesti pa po sovražniku, potem moremo samo zmagati! Živio naš ljubljani cesar in naša lepa domovina!« — Župan dr. Schmiderer je vdovi padlega polkovni-ka v prisrčnih besedah izrazil sožalje.

GRAD LAXEMBURG IZPREMENJEN V BOLNIŠNICO.

Dunaj, 21. septembra. (Kor. urad.) »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je grad Laxemburg na velikodušno iniciativo cesarja izpremenjen v bolnišnico Rdečega križa.

URADNA »GAZETA LWOWSKA« V NOVEM SADU.

Dne 10. t. m. je začela v Novem Sadu izhajati »Gazeta Lwowska«, ka-tere osebe se nahaja v Novem Sadu izvzemši glavnega urednika Krecho-wieckija, ki prebiva v Krinici.

CAR ODPOTOVAL V KIJEV.

Sofija, 21. septembra. Iz Peterbur-ga se poroča, da odputuje car s carje-vičem v Kijev. Prvotno se je namera-val car odpeljati v glavni stan, a je svoj načrt opustil.

Berlin, 21. sept. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča z dne 20. t. m. zve-čer: Na vzhodnem bojišču se danes ni nič novega zgodilo.

× × ×

BEG RUSOV IZ VZHODNE PRUSIJE.

»Lokalanzeiger« poroča o zadnjih bojih v Vzhodni Prusiji: Armada ge-nerala Rennenkampfa, prava šiba za našo nesrečno vzhodno Prusijo, je po-polnoma poražena. Rusi se v dveh od-delkih, na severu glavni, na vzhodu manjši oddelek, umikajo čez mejo. Des-no rusko krilo, ki se je še pravočasno pričelo umikati, je ostalo v redu, levo krilo pa v neredu beži. Generalni ma-

jor Ludendorff zasleduje sovražnika z vsemi svojimi silami. Pruska kavaleri-ja je že vpadla daleč v rusko ozemlje. Pri Stallupönenu se je našim naprej poslanim strojnim puškam posrečilo, da so temeljito streljale na Ruse. Oso-bito pri kolodvoru je bila strašna zme-da. Do zadnje vasi so tudi med umi-kanjem Rusi kruto postopali in poži-gali. Zadnji Rusi so zapustili deželo 13. septembra.

RENNENKAMPF POBEGNIL IZ GUM-BINNENA.

Znano je, da se je generalissimus na-revske in vilnske armade v Vzhodni Pru-siji nastanil tako, kakor da dežele več ne zapusti. Nastanil se je v Gumbinnenu. Ko se je pa po Hindenburgovem nastopu vo-jaske položaj izpremenil, je Rennenkampf hitro iz dežele pobegnil.

GENERAL DIMITRIJEV RANJEN.

Sofija, 21. septembra. (Kor. urad.) List »Utro« poroča, da je bil bolgarski general pri Tomaszowu ranjen.

VREDNOST RUBLJA NA FINSKEM PADLA.

Dunaj, 20. septembra. »Novoje Wre-mja« poroča, da je imel finski senat v Helsingforsu izredno sejo, v kateri je sklenil, da naj finske banke odslej za-računavajo pri menjavanju rubelj sa-mo z 94/2 kopejkami. S tem je vrednost rublja na Finskem padla za 5 odstot-kov.

HINDENBURG INŽENIRSKI DOK-TOR.

Gdansko, 20. septembra. (Wolffov urad.) V sled soglasnega predloga vseh

Boji z Japonci se prično.

JAPONCI PRED TRDNJAVO TSINGTAU.

Z Japonskega se poroča, da je brzo-javljenje po kablu med Japonsko in Ki-tajsko prekinjen, ker je kabel najbrže pre-zelala kaka nemška križarka. Japonci so pričeli Čingtau obstreljevati.

Pariz, 21. septembra, via Rim. (Kor. urad.) Agence Havas brzojavlja: Japonci se približujejo nemški trdnjavi Tsingtau.

NEMŠKI LETALEC UBIL 30 JAPONCEV.

Pariz, 21. septembra, via Rim. (Kor. urad.) Agence Havas piše: Neki nemški zračni letalec je metal na Japonce bombe. 30 jih je ubil, več ranil.



Indijske čete.

Na papirju je zapisamo, da hoče Anglija poslati iz svojih kolonij čete na evropsko bojno pozorišče. Pri pretečih nemirih, ne samo v Indiji ampak tudi v Egiptu, zdi se malo verjetno, da bi se pustilo te vulkanske kolonije brez zadostnega vojaštva. Tudi kolonijalne čete bi bile v tukajšnji klini zelo dvom-ljive vrednosti.

Naša slika nam kaže indijske čete v njihovih slikovitih in za vroče kraje napravljenih oblekah.

Vojni svet v Bukarešti.

je zboroval 17. t. m. Predsedoval mu je kralj Karol. Razpravljali so, kaj naj glede na vojni položaj Rumunija ukre-ne. Udeležili so se ga vojni minister, načelnik generalnega štaba in povelj-niki vseh rumunskih armadnih zborov. Sklepi so tajni, a trdi se, da so sklenili združiti vse rumunske sile v Moldavi in se o tem z Avstro-Ogrsko sporazu-umeti.

Italija izvaža sladkor za Angleško.

Berlin, 21. septembra. Po še nepotr-jenih italijanskih poročilih je dovolila Ita-lija izvoz 500.000 ton sladkorja na Angle-ško. Navedena množina je bila določena Švici, predno je napovedala povišano ca-rino. Vse se čudi (?), ker razpolaga Italija pri mali svoje produkciji s tako velikimi zalogami sladkorja.

oddelkov na tehniški visoki šoli v Gdanskem je generalni polkovnik pl. Hindenburg, osvoboditelj Vzhodne Poljske, imenovan za doktorja inženirja.

RUSKA ARMADNA BLAGAJNA ZAPLENJENA.

Berlin, 21. sept. »Lokalanzeiger« objavlja pismo, v katerem poroča nek vojak svoji ženi, da so Nemci v tretji vzhodnopruski bitki zaplenili tudi ru-sko armadno blagajno, v kateri je bilo 1.800.000 rubljev.

GENERAL MARTOS IN NJEGOV SPREMLJEVALEC.

Ruskega generala Martosa še niso mogli postaviti pred vojno sodišče, ker trdi, da on ni general Martos. Njegovega spremljevalca, nekega ruskega ma-jorja, je vojno sodišče na smrt obso-dilo, ker so mu dokazali, da je na nem-ške sanitetne častnike streljal.

BOMBNI NAPADI V VARŠAVI.

Berlin, 20. septembra. Iz Kališa poročajo: Revolucionarji so vrgli iz ne-ke hiše v Varšavi bombo na mimoido-čo rusko vojaško patroljo. Rusko voja-štvo je nato hišo popolnoma razstre-lilo.

RAZPUTIN ZOPET OZDRAVEL.

Berlin, 31. septembra. »Kreuz-zeitung« poroča, da je neki iz Peterburga došli gospod izjavil, da ni res, da je bil Razputin umorjen, kakor so berolinski listi poročali. Po znanem napadu je nam-reč zopet ozdravel in rusko časopisje po-roča, da ga v Peterburgu pričakujejo in da ga bodo tudi v Carskem Selu sprejeli.

TAJNIK NEMŠKEGA POSLANIŠTVA V PEKINGU PADEL.

Pariz, 21. septembra, via Rim. (Kor. urad.) Agence Havas poroča iz Pekinga: 2. tajnik nemškega poslanstva v Pekingu, Eisenbach, ki je stopil kot prostovoljec v nemško armado, je padel.

USTAVLJENI NEMŠKI LISTI NA JAPONSKEM.

Tokio, 21. septembra. (Kor. urad.) Japonska vlada je ustavila izdajanje nem-ških časopisov »Herold« in »Deutsche Japanpost«. Izdajatelj Ostwald mora te-kom enega tedna zapustiti Japonsko.

Zopet angleški podmorski čoln uničen.

London, 20. septembra. (Čez Berlin.) Admiraliteta naznanja, da je dobila od avstralske vlade brzojavko, v kateri se naznanja, da je uničen podmorski čoln AE 1. Podrobnosti manjkajo.

Nemški admiral poveljnik turške mornarice.

Genf, 20. septembra. Iz Pariza se po-roča: Turška vlada je namesto angleškega admirala Limpusa imenovala nemškega admirala Suchana za vrhovnega povelj-nika turške mornarice. Države trojnega sporazuma pripravljajo radi tega imeno-vanja ultimatum Turčiji.

Angleži zopet »kupile« dve oklopnice od vlade v Chile.

Angleški admiral je naznanil, da je Anglija prevzela od angleških ladje-delnic zopet 2 velikanski oklopni ladiji, ki sta bili namenjeni za državo Chile v Ameriki. Zastopnik chilske vlade je protestiral, ampak zastoj. Poleg tega je vtaknila angleška vlada med angle-ško mornarico 3 brazilske monitore, ki so bili ravnokar izdelani in namenjeni za amaconsko reko, in ki bi imeli kon-cem septembra odpluti proti Rio de Ja-neiro.

Razna poročila.

VSI DRŽAVLJANI OD 18.—55. LETA VOJNI ZAVEZANCI?

Budimpešta. Več sto tukajšnjih me-ščanov je poslalo ministrskemu predsed-niku grofu Tiszi sledeči brzojav:

»Ker je odvisev od konca sedanje voj-ske obstoj, moč in ugled naše domovine, prosimo Vašo Prezvziženost, naj izvoli sklicati parlament, ki naj votira zakon, po katerem se proglase brez razlike vsi dr-žavljeni od 18. do 55. leta za vojne zave-zance in da bodo takoj vpoklicani pod orožje.

TISZA NA DUNAJU.

Dunaj, 21. sept. (Kor. urad.) Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je včeraj zjutraj došel na Dunaj.

TISZA SE VRNIL V BUDIMPEŠTO.

Dunaj, 21. septembra. (Kor. urad.) Ogrski ministrski predsednik grof Tisza

Nemško prodiranje na Rusko.

Berlin, 20. septembra. Iz velikega glavnega stana se poroča: Na vzhodnem bojišču so nemške čete dne 17. t. m. pri Avgustovu premagale 4. finsko strelsko baterijo. Pri prodiranju proti trdnjavi Osoviec sta bila kraja Grajevo in Szezuczyn po kratkem boju za-vzeta.

× × ×

Augstov je rusko mesto zahodno od trdnjave Grodno blizu vzhodne pruske meje. Južno od Avgustova leži ob reki Bober trdnjava Osoviec, severo-zahodno od Osovieca pa Grajevo in Szezuczyn.

× × ×

— **Odlikovanja za hrabrost.** Štabni narednik Franc Urh (87. pp.) je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 1. razreda. Hrabrostno svetinjo 2. razreda so dobili: štabni narednik Ivan Pobežin, narednik Jakob Sternad, rezervni četovodja Ivan Belec, korporal Angelo Mian in infanterist Franc Drame, vsi od 87. pešpolka, nadalje rezervni kadet Kovacz od 27. domobranskega polka. Narednik Strelec in infanterist Jožef Gregl, oba od 87. pešpolka, sta bila pohvaljena.

— **Trije vojaki istega imena padli.** Zadnji izkaz izgub prinaša trikrat ime Balogh: Anton Balogh, Ivan Balogh in Mihail Balogh. Vsi trije so služili pri enem eskadronu 14. huzarskega polka. Vsi trije so mrtvi. Če so bili bratje ali drugi sorodniki, se ne da spoznati iz izkaza izgub.

— **Dobava bencina.** Glasom uradnega obvestila k. rumunskega finančnega ravnateljstva obstojajo v Rumuniji velike zaloge bencina. Z ozirom na okolnost, da mora biti večji del tuzemske produkcije bencina pridržan potrebam armade v vojni, je umestno, da se za slučaj potrebe omisli dobava bencina za civilne stranke iz Rumunije. O tem se interesentje obveščajo v zmislu razpisa c. kr. deželne vlade z Kranjsko z dne 15. septembra 1914, št. 27.071.

— **Admiral Haus,** poveljnik naše mornarice, ima tudi dva sina v vojni službi. Očetom, ki imajo svoje sinove na bojišču, so naši prvi vojskovodje sijajen vzgled, kako mora v težkih časih žrtvovati vsak vse, kar ima. Cela družina Admirała Hausa razume in govori dobro slovenski.

Ljubljanske novice.

Ij **Krasna** je bila včeraj procesija od sv. Petra na Rakovnik. Ob najlepšem vremenu se je pomikala velika množica ljudstva po mestnih ulicah vun na zeleno. Ker je bilo ljudstva toliko množica, da nikakor ni mogla na Rakovniku v cerkev, se je množica razprostrla po prostranem prostoru pred cerkvijo in je bil govor izpred cerkve. Cerkveni govornik je poudarjal, da je poleg molitve v teh hudih časih treba tudi pokore, da pa nekateri še nič ne kažejo, da bi jim vojska šla kaj do srca, ampak veseljačijo dalje, kakor bi nič hudega ne bilo. Našteval je dalje, v čem naj bi se kazala naša pokora in kako bi bilo treba, da se ljudstvo obrne k Bogu »s celim srcem, postom, jokom in plakanjem«. Po petih litanijah, pri katerih je množica močno odpevala, in po končanih molitvah se je podelil blagoslov z Najsvetejšim izpred cerkve ter se je vrnila množica po istem potu v lepem redu nazaj k sv. Petru. Vsa prireditelj je trajala dobre tri ure.

Ij **Slovesna zaprisega.** Včeraj je bila v Ljubljani slovesna zaprisega vseh tu bivačih rekrutov. En del vojakov je imel sv. mašo v šentpeterski cerkvi in je bil nato zaprisežen na dvorišču šentpeterske in domobranske vojašnice. Glavni del vojaštva je pa imel sv. mašo v franciškanski cerkvi. Ker je bilo v cerkvi veliko civilistov, niso mogli vsi vojaki noter; zato so jih razpostavili po Prešernovi ulici, na Marijinem trgu, po Sv. Petra cesti in Miklošičevi cesti. Po sv. maši je imel mornariški superior v pok. č. g. Kokoli nagovor, nakar je podelil blagoslov z Najsvetejšim. Nato je rezervna vojaška godba intonirala cesarsko pesem. Po končani službi božji so vojaki odkorakali v topničarsko vojašnico, kjer so jih slovesno zaprisegli.

Ij **Čast delu!** G. Ivan Ciber, strojnik »Katoliške tiskarne«, praznuje prihodnjo sredo 25. letnico kar deluje v našem podjetju. Na mnoga še srečna leta!

Ij **Junaški častnik.** Iz bojev v Galiciji se nam poroča, da se je ondi zelo odlikoval Ljubljančan nadporočnik Jožef Nagy, sin tukajšnjega uglednega trgovca g. Štefana Nagyja. Vstrajal je z oddelkom strojne puške ob najsilnejšem nasprotnikovem navalu sredi nasprotniškega ognja, je, ko je sijajno izvršil svojo nalogo, sam nesel strojno puško in jo srečno prinesel v naš tabor. Nadporočnik, ki je lahko ranjen na roki, je predlagan v odlikovanje.

Ij **Na c. kr. I. državni gimnaziji** se je vpisalo letos 712 učencev, med njimi 17 privatistk; število dijakov lanske leto ob začetku šolskega leta je znašalo 734, torej 22 več. Ker se pa par za kasnelih vpiše še te dni, moramo reči, da vojska na število dijaštva sploh ni nič vplivala. Paralel je deset kakor doslej; imelo bi jih pa biti dvajset, ker sta prvi in tretji razred pronaopoljena in imata dijakov vsak še za eno paralelo, ki je pa vsled pomanjkanja prostora nemogoča.

Ij **Ranjenec umrl.** V rezervni bolnišnici v »Mladiki« je umrl danes zjutraj Matija Vuzem, hrvaški domobranec.

Ij **Pregled črnovojnikov.** V letih 1892, 1893 in 1894 rojeni črnovojniki morajo priti oktobra k splošnemu pregledovanju.

V ta namen se morajo vsi v Ljubljani bivačji mladeniči omenjenih letnikov zglasiti od 21. do 25. t. m. v mestnem uradu za vojaške zadeve v »Mestnem domu«, in sicer od 8. do 12. ure dopoldne. Mladenci, ki niso pristojni v Ljubljano, morajo prinesiti seboj dokazila o pristojnosti, kakor domovinski list, poselsko, oziroma delavsko knjižico, rojstni list. Pregledovanje za celo Kranjsko se bo vršilo v Ljubljani od 1. do 20. oktobra pri treh komisijah (Mestni dom, na Ledini in Cojzovi cesti).

Umrli so v Ljubljani: Karel Hladky, sin oficijala tobačne režije, 13 dni. — Rajko Sever, sin stolarskega pomočnika, 19 dni. — Ivan Škafar, rejenec, 5 tednov. — Franc Andolšek, tovarniški delavec, 28 let. — Marija Rebernik, gostija, 56 let. — Matija Jakopin, barvar, 40 let.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani naznanja, da je vpeljala zopet navadne ure za stranke in uraduje, počenši z dnem 21. t. m. od pol 9. do pol 1. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne. V sobotah in praznikih so odprte blagajne le od pol 9. do pol 1. ure.

Ij **Umrla je** v hiralnici Marija Lasnik. **Izgnubil se je** Luka Cuzner. V soboto je šel od doma in ga še ni domov. Ima havelok in slamnik, je srednje starosti in ima sive lase.

Ij **Izkaz darih mestnemu magistratu za zapuščene rodbine v vojsko vpoklicanih vojakov.** Furlan Marija 3 K; Križner Ivan, posestnik, 20 K; dr. Karl in Sofija Šavnik 30 K; osobje c. kr. poštnega in brzojavnega urada Ljubljana I. 110 K 95 vin.; osobje c. kr. poštnega urada Ljubljana 3 K; Ravnikar Vekoslav 3 K; Tavčar Alba 1 K 50 vin.; Rakovec Jožica 1 K; Golly Jožica 1 K; Rovšek Davorin, posestnik in fotograf, 2 K; Ambrožič, prisiljenec, 2 K; Petelin, prisiljenec, 1 K 50 vin.; Hrovatin Matilda 5 K; Rus Alojzij, gostilničar, povodom praznovanja svoje petdesetletnice kot zbirka stalnih gostov, 10 K; c. kr. notarska zbornica: a) v gotovini 180 K; b) eno državno zadolžnico 100 K; Rus Alojzij, gostilničar, 10 K.

Žena, ki je bila v šestih bojih.

Olumuc, 19. septembra. Včeraj popoldne je dospela na nekem vlakcu z ranjenci neka žena, po imenu Ana Pelegrini, ki se je dne 25. julija letos v Griesu pri Bolcanu poročila s pismonošem Jožefom Pelegrini. Žena, ki je bila do vršila tečaj za bolniško strežnico, je pripovedovala uredniku lista »Mähr. Tagblatt« to-le: Dne 18. avgusta sem se odpeljala iz Inomosta z vlakom, s katerim se je vozil polk deželnih strelcev, v čegar 6. stotniji služil moj mož. Po šestih dneh vožnje smo dospeli v Dunaj. Potem smo korakali še kake tričetrt ure, ko smo bili že tudi zapleteni v boj. Dotlej sem bila lahko vedno pri stotniji mojega moža, ker imam kot pomožna strežnica legitimacijo za vse vojaške vlake. Sedaj, ko smo dospeli v ogenj, sta me skušala polkovni poveljnik podpolkovnik Spiegel in poročnik Kroh od 6. stotnije na vsak način prepovoriti, da bi ostala zadaj. Toda jaz sem trdovratno hotela ostati, kajti tako sem mogla najhitreje nuditi pomoč ranjencem. Izprva mi je bilo pač neka-ko tesno, ko sem slišala krogle žvižgati krog glave, kasneje se je tesnoba popolnoma razgubila ter sem se končno popolnoma navadila na ogenj. V tem boju sta bili 6. in 7. stotnija razpršeni in tako sem svojega moža izgubila izpred oči. Nato sem več ur blodila okrog in končno slučajno zadela na 11. poljsko bolnišnico. Z ranjenci sem se peljala dalje v smeri proti Lvovu. Na potu smo enkrat zašli med dva artiljerijski skoka ognja in bili najljutejše obstreljevani. V Lvovu mi je slučaj naklonil, da sem zopet šla s 6. stotnijo in tudi moj mož je bil še živ in zdrav. Nato smo iz Lvova zopet odšli. Sčasoma so se vsi tako navadili na mojo navzočnost, da me nihče niti več opazil ni. Tri dni smo bili na maršu. To so bili strašni dnevi ter smo posebno trpeli vsled žeje. Vseposod smo našli ruske mrličje in ranjence, ker Rusi niti ne pokopujejo svojih mrtvecev, niti ne jemljejo s seboj ranjencev.

Mnogokrat sem obvezovala tudi ruske ranjence. Toda dolgo se nismo mogli nikjer muditi. Bili smo v boju pri Janovu in še v treh drugih. Krajevna imena sem pozabila, ker so tuja. Bila sem vedno 20—30 korakov za ognjeno črto, večinoma za 7. stotnijo, ter sem se plazila k ranjencem in jih obvezovala. Če se je potem glasilo: »Dalje!«, sem seveda vedno hitela z njimi. Tako smo prišli do Lublina. Tu je bil moj mož ranjen v ramo in ko so ga z drugimi ranjenci poslali nazaj, sem se transportu pridružila tudi jaz. Peljali smo se tesno stisnjeni v vozu za ranjence; bilo je 40 mož in stregla sem jim kakor je pač bilo mogoče. Ko moj mož toliko

okreva, da bo za vožnjo, se odpeljeva zopet v Bolcan.

NEMŠKI ZRAKOPLOVI V VOJSKI.

Berolin, 19. septembra. Wolffov urad izjavlja: Nemški zrakoplovi so popolnoma izpolnili upe, ki smo jih nanje stavili. Izogniti se sicer posamezni zrakoplovi niso mogli poškodbam, a izgubili nismo nobenega zrakoplova. Sovražnik ni nobenega našega zrakoplova dobil.

DALAJ LAMA JE UKAZAL GONITI MLINE MOLITVE ZA ANGLIJO.

Stockholm, 19. septembra. Angleški časopisi veselo poročajo, da je Dalaj Lama sklenil slediti zgledu 700 indijskih knezov. Izjavil je, da hoče odpustiti pomožni zbor Tibetancev na Angleško in da hoče ponoči in podnevi pustiti goniti mline molitve za uspeh angleškega orožja.

Gospodarsivo.

UREDITEV VZAJEMNE POMOČI ZA JESENSKO VPREŽNO POLJSKO DELO.

V sedanjih težkih vojnih časih so bili doma ostali naši kmetovalci in njih žensko osobje izredno pridni, kajti z združenimi močmi so dobro in hitro pospravili letošnje ne baš slabe pridelke. Delavskih moči se ni nikjer občutno pogrešalo. Enako ugodno se je nadejati, da bodo pospravili krompir in pozneje ajdo ter strniščno repo.

Sveta dolžnost naših kmetovalcev je skrbeti za preživljenje ljudi in živine prihodnjo zimo in spomlad. Lakote in draginje se nam navzlic vsemu prav gotovo ni bati, če vsakdo svojo dolžnost izpolni. Naše kmetijske razmere ne kažejo sedanjega pridelovanja izpreminjati, saj se pri nas ne pečamo s pridelovanjem kupčijskih rastlin, ampak le tistih, ki jih doma, oziroma v deželi rabimo, zato je edino pravo sedaj pri starem gospodarenju ostati.

Edina težkoča utegne nastati pri jesenski setvi in poljskih delih v nekaterih pokrajinah, kjer je pomanjkanje vprežne živine, bodisi da so kmetovalci morali oddati svoje konje za vojno, ali pa je in bo vojaška uprava za preskrbljevanje vojakov kupila vprežne vole.

Jesenska setev se mora v redu izvršiti in za tem je z vsemi silami stremeti.

Pri jesenskem oranju in setvi naj izginijo vse medsebojne razprtije ter naj tisti drugim pomagajo, ki so v stanu to storiti. Za oranje in sploh vožnjo naj se po možnosti pritegnejo krave, kjer to še ni običajno in kjer manjka konj in vprežnih volov.

Kjer pa manjka ali bo zmanjkalo toliko vprežne živine, da jesenskih poljskih del vendarle na običajni in zadostni način ne bo mogoče popolnoma izvršiti, pa morajo pomagati kmetovalci iz drugih pokrajin, kjer je še dovolj vprežne živine, ki bodo pri tem le zaslužili, in zaslužek je v teh časih vsakteremu dobro došel.

V to svrhu je pa potrebna organizacija, ki jo vzame v roke c. kr. kmetijska družba kranjska.

Podpisana kmetijska družba torej nujno pozivlja:

1. Pri njej naj se ustno ali pisмено zglase vsi tisti, ki so v stanu v jeseni priti kam drugam proti plači voziti, orati in morda tudi sejati. Ti naj sporoče kdaj in za koliko dni morejo od doma z vprežno živino in z orodjem, ki so ga vajeni, in kakšno dnevno plačo zahtevajo. Zahteve naj so primerne in nikakor ne pretirane. Z lahko naloženim vozom se more priti s konji na dan 50 km daleč in z volji kakih 30 km in je torej taka vzajemna pomoč daleč naokrog mogoča.

2. Pri družbi naj se zglase istotako ustno ali pisмено tisti posamezni kmeto-

št. 9517/V. u.

Razglas.

Lastniki konj, ki so meseca julija, avgusta ali septembra 1914 oddali konje z razvidnicami vojaški upravi, se pozivljajo, da pridržane razvidnice oddanih konj od 28. do 30. septembra 1914 izročijo mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu. Obenem je radi primerjanja pokazati tudi razvidnice, ki so še veljavne.

Mestni magistrat Ljubljanski,

2796

dne 15. septembra 1914.

št. 447/pr.

Razpis službe

Na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani je v provizorno, eventualno stalno podelitev razpisano jedno, eventualno dvoje službenih mest

šolskih slug.

Namestilni pogoji in službeni prejemki so razvidni iz določil službene pragmatike za mestne slug.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata do 5. oktobra 1914.

Mestni magistrat v Ljubljani,

2797

dne 18. septembra 1914.

valci, ki rabijo vprežno živino za jesenska poljska dela, in naj sporoče za približno koliko delavnih dni jo rabijo. Ti kmetovalci naj se eventualno združeni zglase, ali pa naj v njih imenu županstva, vaška predstojništva, družbene podružnice, za druge itd. sporoče, koliko vprežnega dela približno rabijo.

C. kr. kmetijska družba bo priglase za celo deželo zbirala in jih bo nemudoma prijavljala ponudnikom in zahtevancem, ki se potem morejo zasebno med seboj gledede časa, plače itd. dogovoriti. Vsak zglasilec naj svoj naslov natančno naznani, zlasti svoje bivališče, hišno številko in zadnjo pošto.

Kakor naši hrabri vojaki svoje življenje v blagor naše ljubljene Avstrije v vojni izpostavljajo, tako bodi kmetovalcem, ki so doma ostali, sveta dolžnost, dati na razpolago svoje sile in sredstva, da se odvrne zlo, ki je posledica vsake, tedaj tudi naše pravične vojske. Nihče naj se ne odtegne pomoči, ki jo je v stanu dati, in naj ima pred očmi, da se današnja svetovna vojska bije edino le za gospodarsko premoč, in če doma ostali pomagajo, bo zmagala v vseh pogledih na naši strani. Vojaki se bore s puško, ne osramotimo se, mi se pa bojimo z delom nam in poklicancem v velik in v odločilen prid!

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Fr. Povše l. r.,
predsednik.

Gospod

Maksimilijan Pirc

krojaški mojster v Kropi

je 19. septembra 1914 popoldan ob 5. uri v Gospodu zaspal v 37. letu starosti.

Pogreb predragega bo v ponedeljek 21. t. m. ob 5. uri popoldne na pokopališču sv. Lenarta.

Bodi mu trajen spomin!

V Kropi, dne 19. sep. 1914.

2795

Rodbina Pirc.

Zahvala.

Za izraženo sožalje, za mnogo-brojno spremstvo pri pogrebu pokojnega našega očeta, gospoda

Josipa Hočevarja

posestnika in trgovca na Muljavi,

se preč. duhovščini ter vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Muljava, dne 19. septembra 1914.

2798

Žalnoči ostali.



**SUHE
GOBE**

kupuje vedno in v vsaki množini, kakor tudi vse deželne pridelke ter plačuje najdražje trg. firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Pišite krajne kronike o vojski.

Za poznanje domačije in deželne zgodovine so velike važnosti kraje kronike. Prav je, da se v sedanji zgodovinski dobi že v raznih krajih pišejo kronike o vojski. Važne niso take kronike zgolj tam, kjer se vojskujejo, marveč pišejo naj se v vseh mestih in v vseh občinah. Sposobne osebe: župniki, učitelji in pisatelji naj se pridobijo za to, da pišejo kroniko. Ne gre za to, da se vsi vojni dogodki po vrsti beležijo, to store oblasti in generalni štab. Zabeleži naj se marveč odsev velikih dogodkov v posameznih občinah. Zapišejo naj se in skrbno zbirajo vsi krajni dogodki, ki so v zvezi z veliko zgodovino teh dni. Naši potomci nam bodo hvaležni, ko bodo čitali v kronikah, koliko mož in kateri so bili pozvani pod zastavo in v katerih četah da služijo. Zabeleži naj se, koliko vojaških vlakov in transportov se je vozilo skozi kraj, kar se seveda zdaj iz vojnih razlogov ne sme poročati. Kako se je zadržalo prebivalstvo in kaj vse je za vojsko trpelo. Kako se je skrbelo za rodbine vpoklicancev in kako so se domača dela opravljala. Pred vsem naj se zapiše, kdo da je bil ranjen in kdo da je umrl junaške smrti v vojski. Zapišite, kaj poročajo vojaki domov. Kako je bila občina po vojski prizadeta. Škoda bi bilo, če bi ostalo poznejšim rodovom neznan. Kako domoljubno je bilo v teh hudih časih prebivalstvo mest, trgov in vasi. Zelo bi bilo želeli, da bi se župniške kronike osobito zdaj pridno nadaljevale; ker že čez trideset let bodo te kronike velikanske važnosti.

Slike iz vojske.

JUNAŠKI ČIN SLOVENSKEGA VOJAKA.

Matija Griliz Tržiča (Monfalcone) pešpolka št. 7, 12. k., se je dne 31. avgusta zvečer zgubil v nekem gozdu. Kar zasliši, da nekdo prihaja. Zagleda ruskega vojaka. Močno zavpije: orožje. Ta kar od strahu na tla poklekne in ga prosi, naj mu prizanese. Vzame mu orožje. Kar pride drugi ruski vojak. Ta ga hoče z bajonetom zabosti. Slovenski fant se mu postavi v bran in tudi ta preda orožje. In tako je vjel šest ruskih vojakov in enega špijona, vzel vsem orožje in jih ob polnoči, dne 1. avgusta, pripeljal v Lvov. V bitki pri Grodeku je bil ranjen in sedaj leži v bolnišnici v Inomostu. Pri sebi ima potrdilo vojaške oblasti, da je vjel šest ruskih vojakov in enega špijona.

MRTVA BOJNA VRSTA.

Krakov, 19. septembra. »Nova Reforma« prinaša pripovedovanje nekega ranjenca, katerega so pripeljali v mesto. Ranjenec pripoveduje: Po zmago nosni bitki pri Zamoscu smo dobili povelje, da se vrnemo h glavni armadi. Bila je oblačna noč, le semtertje je posvetil mesec izza oblakov. Naenkrat se začuje povelje našega poročnika: »Stre-ljaj!« Mi smo izstrelili puške proti bojni sovražni črti, ker smo videli kakih 500 korakov daleč puškine cevi, namerjene proti nam. Odgovora ni bilo. Mislili smo, da nas hoče sovražnik spraviti v zasedo. Zato smo se zelo oprezno približevali in sedaj nam je bilo jasno, zakaj Rusi niso streljali. V bojni črti so ležali samo mrtveci.

ORAČ NA BOJNEM POLJU.

V bitki pri Waterloo je kmet oral v najgostejšem dežju krogelj zemljo. Ta zgodovinsko znameniti orač je dobil šele po sto letih posnemovalca. V središču bitke pri Lvovu, v oddaljenosti komaj dveh kilometrov za črto, kjer so žvižgale kroglice topov, je oral zemljo poljski kmet in pušil pipo. Vojni poročevalci beležijo z začudenjem to odlično sliko.

RANJENI POLJSKI DIJAK.

Med ranjenci v ogrski bolnišnici v Toroli se nahaja 18letni gimnazijec Vladimir Kurdziel. Deček je bil v sedmem gimnazijskem razredu, ko je izbruhnila vojna. Brez privolenja starišev je vstopil v vojaško službo in se udeležil bitk pri Pojaneru, Haliczu in Mohijli. Ko ozdravi, hoče iti zopet v bojno vrsto.

KAKO SO SE OBNESLA LETALA V SEDANJI VOJNI.

Uporaba letal v vojni 1914 je vse-kako podala izvrstne vspehe. Že takoj

iz početka vojne se je pokazala neka gotova različnost v uporabi letal na nemški in francoski strani. Francoski letalci so bili v dobi, ko se je nemška vojska zbirala in razvrščala, poslani daleč v notranjost Nemčije do Frankobroda, Moguncije, Norimberka itd. z nalogo, da porušijo mostove in kolo-dvorce in tako zavlečejo nemški nastop. Ta poizkus je pa končal s popolnim nevspehom, pač pa provzročil Francozom občutne izgube, ker je bilo takoj v početku vojne sestreljenih iz zraka cela vrsta francoskih letalcev. Nasprotno so pa Nemci vse do začetka prave vojne držali svoja letala skupaj in so jih šele potem porabili za njihovo glavno nalogo, namreč za izključno poizvedovalne svrhe. Kar se tiče motorjev se je kot najbolj praktični vojni instrument izkazal Mercedes-motor, ki se ohlaja z vodo, v zvezi z dvokrovnikom. Njegova brzina popolnoma zadošča, in neki letalski častnik čisto pravilno pripominja, da dober letalec v eni uri več vidi, nego more ena cela armada v treh dneh izvršiti. Predvsem ima z vodo hlajeni motor to prednost, da varčno porablja obratno snov in nudi v zvezi z dvokrovnikom možnost, da se nosi s sabo veliko večje uporabno breme, nego je to mogoče pri enokrovnih, ki so tako priljubljeni pri Francozih. Tudi dodeljevanje izšolanih opazovalnih častnikov se je izkazalo kot zelo uspešno in koristno. Kolikor je znano, se v francoskih letalih nahajata samo po dve osebi: letalski častnik in njegov mehanik, o čemer častnik obenem vodi letalo. Opetovano se je ugotovilo, da Francozi večinoma zelo visoko letajo, vsled česar se seveda opazovanje jako omejeno. Vendar so pa francoski letalci vedno storiili svojo dolžnost, in sicer z dobrim vspehom. Tako so pred nekaj dnevi našli pri nekem francoskem letalcu, ki so ga sestrelili iz zraka pri Nancyju, poročilo, ki je vsebovalo jako natančne podatke o moči in kraju nemških čet. Zračna vojna sama na sebi je pa po dosedanjih izkušnjah utopi-ja. Jako neprijeten je za letalce ogenj iz pušk in strojnih pušk. Kakor hitro zasliši letalec krog ušes brneti znano godbo svinčenk, stori najbolje, da se takoj dvigne višje. Na drugi strani je pa praksa dokazala, da streli v nosilno ploškev letala nimajo resnih posledic in da postane stvar resna šele potem, če so zadeti bistveni deli motorja ali shramba za bencin. Artiljerijski ogenj ima v splošnem le majhen učinek in je pravzaprav znan samo en slučaj, ko je artiljerijski ogenj spravil na tla nekega francoskega letalca. Bil je to znani rekordni letalec Garros, ki je dolgo držal višinski rekord. Dobil je poln zadenek v svoje letalo. Aparat je bil v hipu v plamenih in je padel potem na tla kakor kamen. Organizacija naše letalske postaje, predvsem dovažanje obratnih sredstev, je v tej vojni naravnost izborna funkcionirala. Na naših potovanjih smo opetovano zadeli na letalske postaje, ki so imele, čeprav že tesno ob sovražniku, tako velike zaloge obratnih snovi, da so mogle celo nam z njimi pomagati iz zadrege.

ČASOPIS, KI STANE CEL FRANK.

»Corriere dalla Sera« objavlja sledeče situacijsko poročilo iz Bruslja: Odkar so Nemci Bruselj zasedli ne izhajajo več časopisi. Vojaška oblast je sicer listom naznanila, da lahko istočasno francosko in nemško izhajajo, seveda pod vojaško cenzuro, a so ponudbo izdajalci odklonili. Veliko listov je v Gent preselilo. Zadnji list je, ko je prenehal izhajati, še poročal, da je papež Pij X. umrl. Bruseljsani pa kljub temu le še čitajo časopise in sicer jih tajno iz Genta in Antverpna dobivajo, male lističe, ki obsegajo le dve strani teksta. A kljub temu jih kupujejo in jih plačujejo s celim frankom posamezen iztis.

STROJNE PUŠKE MESTO GLASOVIRJEV.

Nekoliko prej predno je izbruhnila med nami in Srbi vojska, je došlo na avstrijsko mejo več zabojev, katerih vsebina je bila na carinski napovedi označena za glasovirje, a carinske oblasti so sodile, da so zaboji za glasovirje pretežki, nek zabojev se je prekucnil in zapazili so, da ne obsegajo zabojev glasovirjev, marveč strojne puške. Medtem je izbruhnila vojska. Vprašali so, kaj da naj se z zaboji stori, poveljujo-

či častnik je pa ukazal, da naj v zaboje denejo stare glasovirje, ki so jih res v Srbijo poslali. Čuje se, da so Srbi hitro v Franciji vprašali, kako da naj tre-ljajo iz glasovirjem podobnih strojnih pušk.

RAZPISANE UČITELJSKE SLUŽBE.

Radovljiski okraj: Učno mesto na trirazrednici v Srednji vasi. Rok do 20. oktobra. — Postojnski okraj: Učit. mesto (moško) na enorazrednici v Koritnicah. Rok do 8. oktobra. — Kamniški okraj: Nadučiteljsko mesto na dvorazrednici v Št. Gotardu. Rok do 10. oktobra. — Iz ljudskošolske službe: Dež. šolski svet kranjski je dovolil abs. učiteljski kandidatini Amaliji Zajc brezplačno poučevanje na ljudski šoli v Velikem Gabru, abs. učit. kandidatini Alojziji Komljanec na ljudski šoli v Bučji in abs. učit. kand. Mariji Divjak na ljudski šoli v Dev. Mar. v Polju. — C. kr. deželni šolski svet je sporazumno z deželnim odborom odredil, da se za nekaj hiš vasi Koreno, Samotarica in Studenec ustanovi na trirazrednici v Horjulu poseben razred in se v to svr-ho sistemizira novo učno mesto. — Okr. šolski svet v Kočevju je imenoval abs. učit. kandidata Rudolfa Pečnika provizoričnim učiteljem v Dobropolju.

Posamezne sešitke »Dom in Sve-ta« raznih letnikov ima na razpolago »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani po znižani ceni 15 v. za sešitek (torej samo desetina navadne prodajne cene, ki znaša K 1.— za sešitek). Pri nekaterih letnikih manjka samo po 1 sešitek do popolnosti. Ker obsega vsak sešitek obilico krasnih slik, mnogo pripovednega znanstvenega in poučnega berila, uteg-ne zaloga v kratkem poiti. Pri urejevanju skladišč, smo to izjemno ceno razpisali, da pridobimo prostor.

Naročajte „Slovenca“!

Stanovanja

Prvo nadstropje, 3 sobe itd. in podprtiličje, 1 soba itd. se zelo ugodno odda v prijazni Novi ulici 3.

Trgovski vajenec

se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri Leopoldu Knez-u v Št. Jurju pri Radečah. 2767

Telefonska postaja

se proti primerni odškodnini želi prevzeti. Nazna-nilo se prosi pod »Telefonska postaja 2767« na upravo tega lista.

Ivan Gržinič, trgovec, p. Roč-Istra, Hum

priporoča svojo veliko zalogo

vina in brinja.

Vzorci na zahtevo franco. Cena po dogovoru.

Christofov učni zavod

vpisuje ves september, vsak dan od 12. do 3. ure popoldne v Sodni ulici št. 1. — Solsko leto prične kljub vojni dne 1. oktobra 1914 ob 8. uri jutraj. — Zavod je najbolj obiskovano zasebno učilišče v Ljubljani ter pridejo absolutni istega najhitreje k dobremu kruhu. — Ker bo zavod gotovo prenapolnjen in se sprejme le ome-eno število gojenk in gojencev, naj se vstop čimprej prijavl. 2660

Trgovsko učilišče in vzgojevališče v Ljubljani.

Solsko leto 1914/15 se prične dne 3. novembra 1914. Vpisovanja za sprejem zunanjih gojencev se vrše od 29. oktobra pričenši od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne.

2780

Artur Mahr, ravnatelj.



Stanovanje.

Na Slovenskem trgu št. 8. se odda stanovanje v prvem nadstropju s 4 sobami in pritliklinami za november. Pripravno je za pisarno.

Več se izve pri hišniku.

2602

Deželnodedščno posestvo

gradišč z gospodarskimi poslopi in ca. 40 oralov zemljišč, največ zasajeni gozdi, lepozvišana lega, solnčnato, toda brez prahu, 10 min. od kolodvora Dol, železnice, krasna, zdrava okolica, — je zelo ugodno prodati. Tačasno najugodnejše naložilo kapitala. Kupne pogodbe se prosi pod »Deželno-dedščno posestvo 2786« na upravo tega lista.



zdravniško priporočeno kritvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franco po poštnem povzetju K 4.80. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

Ema Sinkovec

Ljubljana, Stari trg št. 8

priporoča svojo raznovrstno zalogo

perila, bluz,

pletenin domačega izdelka

ter potrebščin za šivilje.

Podpletanje nogavic.

Najnižje cene. — Točna postrežba.

2788

La dijake

priporoča
trvdka

GRIČAR & MEJAC

Ljubljana, Prešernova ul. 9

vsakovrstne obleke, ka-
kor tudi zadnje novosti

Ljubljana, Prešernova ul. 9

Vsled velike zaloge
zn. žane cene!

v konfekciji za dame in deklice.

Vsled velike zaloge
znizane cene!